

Spis treści

Biogramy / 11

Definicje / 12

Od tłumaczy / 13

Przedmowa. Jak korzystać z podręcznika / 15

Podziękowania / 19

Część I Teoria kultury / 21

1. Kultura i badania nad kulturą / 23

1.0 Wprowadzenie / 23

1.1 Co to takiego „kultura”? / 24

1.1.1 Kultura przez duże „K” / 24

1.1.2 Kultura jako „sposób życia” / 24

1.1.3 Proces rozwojowy / 27

1.2 Problemy badań nad kulturą / 27

1.2.1 Jak ludzie stają się częścią kultury / 28

1.2.2 W jaki sposób kulturoznawstwo interpretuje znaczenie rzeczy / 30

1.2.3 Jak kulturoznawstwo rozumie przeszłość / 31

1.2.4 Czy można zrozumieć inne kultury / 33

1.2.5 Jak możemy rozumieć relacje między kulturami / 36

1.2.6 Dlaczego niektóre kultury i formy kulturowe są cenione wyżej od innych / 36

1.2.7 W jakiej relacji do siebie pozostają kultura i władza / 38

1.2.8 Rozwiązywanie konfliktów i opór w kulturze / 39

1.2.9 W jaki sposób kultura nas kształtuje / 40

1.2.10 Dwa sumaryczne przykłady / 41

1.3 Teorie kultury / 45

1.3.1 Kultura a struktura społeczna / 47

1.3.2 Organizacja znaczeń / 53

1.4 Wiedza o kulturze / 63

2. Komunikacja i reprezentacja / 66

2.0 Wprowadzenie / 66

2.1 Język, komunikacja, reprezentacja / 67

- 2.1.1 Cechy języka / 67
- 2.1.2 Język, kultura i myśl / 68
- 2.1.3 Hipoteza Sapira-Whorfa / 71
- 2.1.4 Socjolingwistyka / 73
- 2.2 Znaki i semiotyka / 73
- 2.2.1 Semiotyczna analiza fotografii / 74
- 2.2.2 Roland Barthes: semiotyka i mit / 75
- 2.3 Reklama i reprezentacja / 78
- 2.3.1 Różne typy reklamy / 78
- 2.3.2 Analiza semiotyczna reklamy wyrafinowanej / 78
- 2.3.3 Reklama i płęć / 82
- 2.3.4 Kultura promocji / 83
- 2.4 Język, reprezentacja, władza i nierówność / 84
- 2.4.1 Język i władza / 86
- 2.4.2 Język i klasy społeczne / 87
- 2.4.3 Język, rasa, narodowość / 90
- 2.4.4 Język i płęć / 96
- 2.4.5 Język a kultura: język a władza / 97
- 2.4.6 Etnografia mówienia / 98
- 2.4.7 Język a komunikacja i reprezentacja: podsumowanie / 101
- 2.5 Sztuka i reprezentacja / 102
- 2.5.1 John Berger: malarstwo olejne, realizm i kapitalizm / 102
- 2.5.2 Impresjonizm a modernizm / 104
- 2.5.3 Sztuka i płęć / 105
- 2.6 Telewizja i reprezentacja / 107
- 2.6.1 Język a spór między pracodawcami i pracownikami / 107
- 2.6.2 Stuart Hall: kodowanie, dekodowanie i ideologia / 112
- 2.6.3 Telewizja: ideologia, dyskurs i władza / 115
- 2.7 Podsumowanie: reprezentacja i konstrukcja / 117

3. Kultura, władza i nierówność / 118

- 3.0 Wprowadzenie / 118
- 3.1 Teorie kultury, władzy i nierówności / 121
- 3.1.1 Marks i marksizm / 121
- 3.1.2 Weber: status i nierówności / 127
- 3.1.3 Społeczeństwa kastowe / 129
- 3.2 Uzasadnianie nierówności / 131
- 3.2.1 Ideologia jako zdrowy rozsądek: hegemonia / 131
- 3.2.2 Ideologia jako inkorporacja: szkoła frankfurcka / 135
- 3.2.3 Habitus / 138
- 3.3 Kultura a produkcja i reprodukcja nierówności / 139
- 3.3.1 Klasa / 139
- 3.3.2 „Rasa” i narodowość / 145
- 3.3.3 Płęć / 148
- 3.3.4 Wiek / 152
- 3.3.5 Różne oblicza władzy i nierówności / 155
- 3.4 Konkluzja / 156

- 4. Topografie kultury: geografia, władza i reprezentacja / 161
 - 4.0 Wprowadzenie / 161
 - 4.1 Geografia kulturowa / 162
 - 4.1.1 Geografia kulturowa „stara” i „nowa” / 162
 - 4.2 Władza miejsca: lokalność, język i kultura / 168
 - 4.2.1 Filozofie miejsca / 168
 - 4.2.2 Krytyczne rozumienie miejsca / 170
 - 4.2.3 Kultura, władza i miejsce: Sztokholm 1880-1900 / 172
 - 4.3 Wieś i miasto / 176
 - 4.3.1 Okolice wiejska i miejska / 176
 - 4.3.2 Kulturowe obrazy wiejskości / 177
 - 4.3.3 Wieś i miasto / 181
 - 4.3.4 Kulturowe obrazy miasta: Los Angeles / 181
 - 4.3.5 Konkluzje / 185
 - 4.4 Kultura a tożsamość narodowa / 185
 - 4.4.1 Narody, tożsamość narodowa i terytorialność / 185
 - 4.4.2 Narody jako „wspólnoty wyobrażone” / 186
 - 4.4.3 Tworzenie narodu / 190
 - 4.4.4 Tworzenie obrazu narodu / 190
 - 4.4.5 Nacjonalizm, krajobraz i kobiety / 192
 - 4.4.6 Nacjonalizm: wykluczenie/akceptacja / 194
 - 4.4.7 Konkluzje / 196
 - 4.5 Orientalizm: dyskursy Wschodu / 196
 - 4.5.1 Orientalizm / 198
 - 4.5.2 Władza i geograficzna reprezentacja / 210
 - 4.5.3 Krytyczne zarzuty wobec *Orientalizmu* Saidy / 201
 - 4.5.4 Konkluzje / 203
 - 4.6 Kultury wędrowne, diasporowe i globalne / 203
 - 4.6.1 James Clifford i „kultury podrózne” / 204
 - 4.6.2 *Black Atlantic* Paula Gilroya / 205
 - 4.6.3 Doreen Massey i „globalne poczucie miejsca” / 206
 - 4.6.4 Konkluzje / 207
 - 4.7 Konkluzja: separacja i wiązanie / 208
- 5. Kultura, czas i historia / 210
 - 5.0 Wprowadzenie / 210
 - 5.1 Teraz: nowoczesność i chwila obecna / 211
 - 5.1.1 Nowoczesność / 212
 - 5.1.2 Czas zadaniowy i czas przemysłowy / 212
 - 5.1.3 Czas przemysłowy / 213
 - 5.1.4 Czas i różnice / 214
 - 5.1.5 Paradoxy czasu nowoczesnego / 215
 - 5.1.6 Kobiety i czas / 217
 - 5.1.7 Czas nowoczesny *versus* czas tradycyjny / 220
 - 5.1.8 Konkluzja / 223
 - 5.2 Wtedy: historia i przeszłość / 223

- 5.2.1 Historia i fakty / 225
- 5.2.2 Marksizm i historia / 226
- 5.2.3 Historia jako narracja / 228
- 5.2.4 Michaił Michajłowicz Bachtin / 230
- 5.2.5 Michel Foucault / 233
- 5.2.6 Historia i różnica / 235
- 5.2.7 Przykład: „Kobiece ofiary współczesnego Babilonu” / 239
- 5.2.8 Przeszłość i teraźniejszość / 242
- 5.2.9 Konkluzja / 243
- 5.3 Jeżeli/to: przyszłość / 243
- 5.3.1 Utopia i dystopia / 244
- 5.3.2 Narracje przyszłościowe / 245
- 5.3.3 Historia i przyszłość / 249
- 5.4 Konkluzja / 250

6. Kultura i polityka / 252

- 6.0 Wprowadzenie / 252
- 6.1 Polityka kulturalna i kultura polityczna / 253
- 6.1.1 Od polityki do polityki kulturalnej / 253
- 6.1.2 Legitymizacja, reprezentacja, manifestacja / 260
- 6.2 Kultura i władza / 267
- 6.2.1 Brytyjska kultura polityczna w obliczu demokratycznych przemian w XIX wieku / 267
- 6.2.2 Manifestacja tożsamości w konwencjonalnej polityce / 270
- 6.2.3 Biurokracja jako forma kultury / 277
- 6.2.4 Manifestacja władzy państwowej / 288
- 6.3 Kultura oporu / 296
- 6.3.1 Manifestacja tożsamości w polityce niekonwencjonalnej / 296
- 6.3.2 Granice transgresji, czyli sprawa *Szatańskich wersetów* / 302
- 6.4 Konkluzja / 305

7. Kultura i ciało / 307

- 7.0 Wprowadzenie / 307
- 7.1 Cieleśność jako wytwór społeczny / 309
- 7.2 Techniki posługiwania się ciałem. Ciało jako narzędzie / 312
- 7.2.1 Mauss o technikach posługiwania się ciałem / 312
- 7.2.2 Kobiece ruchy, czyli „rzucasz jak dziewczyna” / 314
- 7.2.3 Idiom ciała / 316
- 7.3 Kultura jako forma kontroli. Regulacja i ujarzmianie ciała / 319
- 7.3.1 Foucault — władza, dyskurs, ciało / 320
- 7.3.2 Cywilizowanie ciała — Norbert Elias / 326
- 7.3.3 Jedzenie: dyscyplina czy cywilizacja / 328
- 7.4 Kulturowe obrazy cieleśności / 332
- 7.4.1 Moda / 332
- 7.4.2 Kulturowe różnicowanie płci i reprezentacje kobiecości / 336
- 7.4.3 Reprezentacje męskości / 338
- 7.4.4 Reprezentacje cieleśności: debata nad pornografią / 341
- 7.5 Ciało jako środek ekspresji i transgresji: idiomy kulturowe / 344

7.5.1	Ciało emocjonalne / 344
7.5.2	Ciało wysportowane / 345
7.5.3	Ciało jako dzieło sztuki / 346
7.5.4	Zdrowe ciało / 347
7.5.5	Kulturystryka: męskość rodem z komiksów i transgresyjna kobiecość / 352
7.6	Cyborgizm i fragmentacja. Widma końca cielesności / 356
7.7	Podsumowanie / 360
8.	Subkultury: interpretacja, opór i podziały społeczne / 362
8.0	Wprowadzenie / 362
8.1	Subkultury: władza, podziały i interpretacja / 362
8.2	Dewianci i gangi / 364
8.2.1	Dewiacja i subkultura / 364
8.2.2	Mike Davis: gangi w Los Angeles / 366
8.3	Ludowe diabły, panika moralna i subkultury / 369
8.3.1	Stanley Cohen: <i>Folk Devils and Moral Panics</i> / 370
8.3.2	Panika moralna dzisiaj / 372
8.4	Subkultury młodzieżowe w brytyjskich badaniach nad kulturą / 374
8.4.1	<i>Resistance through Rituals</i> : ogólne podejście / 375
8.4.2	Phil Cohen: subkultury młodzieżowe z klasy robotniczej we wschodnim Londynie / 382
8.4.3	Ideologia i hegemonia / 383
8.4.4	Struktury, kultury i biografie / 386
8.5	Trzy prace z Birmingham Centre for Contemporary Cultural Studies / 387
8.5.1	Paul Willis: <i>Learning to Labour</i> / 387
8.5.2	Paul Willis: <i>Profane Culture</i> / 388
8.5.3	Dick Hebdige: <i>Subculture: The Meaning of Style</i> / 389
8.6	Subkultury młodzieżowe i <i>gender</i> / 390
8.6.1	Nastoletnia kultura miłości / 392
8.6.2	Muzyka pop, kultura <i>rave</i> i <i>gender</i> / 393
8.7	Subkultury młodzieżowe i rasa / 394
8.7.1	<i>Black Culture, White Youth</i> Simona Jonesa: nowe tożsamości w miastach wielokulturowych / 395
8.8	Centre for Contemporary Cultural Studies i subkultury młodzieżowe: ogólna krytyka / 397
8.9	Aspekty współczesnej kultury młodzieżowej / 401
8.9.1	Twórczość symboliczna / 401
8.9.2	Postmodernizm i kultura młodzieżowa / 402
8.9.3	Kultura taneczna i <i>rave</i> / 403
8.9.4	Wychodzenie na miasto i przedłużanie młodości / 405
8.10	Przemyślenie subkultur: interakcje i sieci / 406
8.11	Fani: stereotypy, „Star Trek” i opór / 408
8.11.1	Fani „Star Treka” / 409
8.11.2	Fani oper mydlanych / 411
8.12	Podsumowanie: od oporu do tożsamości i działania / 412

- 9. Kultura wizualna / 414
 - 9.0 Wprowadzenie / 414
 - 9.1 Kultura wizualna i wizualne reprezentowanie / 415
 - 9.2 Nowoczesność i kultura wizualna: klasyczni autorzy i główne tematy / 417
 - 9.2.1 Georg Simmel: kultura metropolii i interakcja wizualna / 418
 - 9.2.2 Walter Benjamin: reprodukcja mechaniczna, aura i arkady Paryża / 422
 - 9.2.3 Figura *flâneura* / 426
 - 9.3 Technologie realizmu: fotografia i film / 428
 - 9.3.1 Rozwój fotografii i filmu / 428
 - 9.3.2 Tradycja dokumentalizmu / 430
 - 9.3.3 Colin MacCabe: klasyczny tekst realistyczny / 433
 - 9.3.4 Laura Mulvey: męskie spojrzenie / 434
 - 9.4 Foucault: spojrzenie i nadzór / 437
 - 9.5 Turystyka: patrzenie i postmodernizm / 438
 - 9.5.1 Spojrzenie turysty / 439
 - 9.5.2 Postmodernizm i postturystyka / 440
 - 9.6 Zerkanie, patrzenie, wpatrywanie się i spoglądanie / 443
 - 9.7 Interakcja wizualna w miejscach publicznych / 444
 - 9.7.1 Wiedza kategorizująca: porządek wyglądu i porządek przestrzenny / 445
 - 9.7.2 Interakcja rozproszona, nieuwaga cywilna i normalny wygląd / 447
 - 9.8 Interpretacja terenu zabudowanego / 451
 - 9.8.1 Marshall Berman: nowoczesność, modernizacja i modernizm / 451
 - 9.8.2 Czytanie architektury / 454
 - 9.8.3 Czytanie pejzażu smaku / 461
 - 9.8.4 Czytanie miast: czytelność i obrazowość / 462
 - 9.8.5 Czytanie pejzażu i władzy / 464
 - 9.9 Kultura wizualna i ponowoczesność / 465
 - 9.9.1 Postmodernizm i kapitalizm: Fredric Jameson i David Harvey / 465
 - 9.9.2 Jean Baudrillard: symulakra i hiperrealność / 466
 - 9.9.3 Digitalizacja i przyszłość reprezentacji / 469
 - 9.10 Podsumowanie / 470

Posłowie / 472

Bibliografia pozycji polecanych przez polskiego wydawcę / 475

Bibliografia / 478

Indeks / 507